GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA: BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA" IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România și străinătate:
Pe anŭ 36 fr., pe șése lunĭ 18 fr., pe trei lunĭ 9 francĭ.

ANULŬ XLVIII.

SĔ PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondenți.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 54. Vinerĭ 8 (20) Martie 1885.

Brașovŭ, 7 (19) Martie 1885.

Intriganții și denunțianții ungurĭ din Clușiu au câștigatŭ o armă nouă în contra nóstră, de când Archiereii noștri au cedatŭ presiunei despotice a ministrului Trefort în afacerea oprirei rugăciuniloră pentru Horia.

Ei găsescŭ o plăcere diavoléscă de a ațîța pe unii în contra celorlalțĭ spre a-i desbina. Acésta este o tactică vechiă a dușmaniloră némului nostru și e fórte durerosŭ, că încă și astăḍĭ mai găsescŭ la noi Românii têrêmŭ de a și-o desvolta în detrimentulŭ națiunei nóstre.

Cea mai nouă debutare a intriganțiloră ungurĭ constă în aceea, că aducêndŭ laude peste mĕsură umflate Archiereiloră, pentru că și-au pusŭ iscălitura sub fatalulŭ mandatŭ alŭ d-lui Trefort, își dau tóte silințele de a ațîța pe acești înalți prelați în contra aceloră bravĭ preoțĭ, carĭ nu au suferitŭ a fi intimidațĭ de ordinulŭ ilegalŭ alŭ ministrului, ci și-au împlinitŭ datoria de păstorĭ sufletescĭ sevêrșindŭ rugăciunile pentru sufletele martiriloră dela 1874—5 așa precum a doritŭ și a cerutŭ poporulŭ.

După a nóstră tare convingere preoțimea română, în spiritulŭ evangeliei și alŭ învĕțătoriloră bisericei, nu a fostŭ nicĭ câtŭ de puținŭ obligată de a asculta de ordinulŭ ministrului impusŭ archiereiloră, în ceea ce privea oprirea ei de a ținé rugăciunĭ în biserică.

Nu esistă nicĭ o autoritate archierâscă creștină pe lume, care sĕ aibă dreptŭ a oprí pe preotulŭ sânțitŭ de a face rugăciunĭ în biserică pentru orĭ și ce creștinŭ.

Este dér absurditate, décă nu rĕutate, a susține, că prin ținerea de rugăciunĭ pentru sufletele martiriloră din 1785, pe care nu era nimenĭ, nicĭ chiar capulŭ bisericei în dreptŭ de a-o împiedeca, preoții noștri respectivĭ ar fi comisŭ unŭ actŭ de nesupunere față cu autoritatea bisericéscă și că prin fapta loră sevêrșită în împlinirea sacrei loră misiunĭ spirituale, pentru care numai înaintea lui Dumneḍeu sunt rĕspunḍĕtorĭ, arŭ fi creatŭ o stare de anarchiă în biserică.

Orĭ ce omŭ cu mintea sănătósă vede, că în casulŭ de față anarchia vine de susŭ și nu de josŭ. Stările anarchice, despre carĭ vorbesce o fóiă maghiară din Clușiu, le prepară ordinile despotice și ilegale ale miniștriloră unguresci, le prepară neiertata loră ingerință în autonomia bisericei și în drepturile ei și ale archiereiloră ei.

Nu preotulŭ și dascălulŭ, care își împlinesce datoria după cea mai bună a sa consciință în puterea legiloră divine și umane, ci cei ce-lŭ împiedecă în împlinirea sântei lui chiămărĭ prepară anarchia nu numai în biserică, ci și anarchia în statŭ.

Deși Archiereii noștri într'unŭ momentŭ nefericitŭ au cedatŭ puterei guvernului, suntemŭ totușĭ convinșĭ că n'au făcut'o de bună voiă, ci numai sub influința unei nerușinate terorisărĭ.

Dacă însĕ Metropoliții și Episcopii noștri ar asculta de șoptele dușmane și s'ar încerca de-a prigoni pe acei preoțĭ, carĭ au sevêrșitŭ rugăciunĭ în bisericĭ pentru Horia, séu décă arŭ cere dela vr'unulŭ din ei vr'unŭ sacrificiu alŭ credinței și alŭ convicțiunei sale, sub cuvêntulŭ apĕrărei autorității bisericescĭ, atuncĭ ar fi documentatŭ, că s'au aliatŭ cu dușmanii în contra credincioșiloră loră și nu numai că într'unŭ momentŭ de slăbiciune au părăsitŭ causa poporului, ci mergŭ chiar în contra ei.

Atuncĭ lesne s'ar puté întêmplá ca fóia sĕ se întórcă și ca poporulŭ sĕ-i părăséscă și sĕ remână păstorĭ fără de turmă!

—○—

CRONICA POLITICĂ.

In otelulŭ Berlinŭ din orașulŭ Nișŭ s'a ținutŭ ḍilele acestea unŭ meeting serbo-macedonénŭ, la care au luatŭ parte 2000 persóne. Președinte a fostŭ archimandritulŭ Sava Decanski, și igumenulŭ Vucovicĭ, unŭ macedonénŭ, vice-președinte. S'a primitŭ o resoluțiune, care cuprinde următórele trei puncte: 1 Unŭ protestŭ în contra desfigurărei fapteloră sĕvêrșite în Macedonia și Serbia vechiă din partea Bulgariloră și a Turciloră. 2. Protestŭ în contra pretensiuniloră nejuste ale Bulgariloră asupra ținuturiloră locuite de Sêrbĭ. 3. Cererea de a se face o împărțire etnografică a peninsulei balcanice. Asemenĭ meetingurĭ se voră mai ținé încă în diferite alte orașe. Comitetulŭ esecutivŭ a Serbo-Macedoneniloră, ce are reședința în Belgradŭ, a trămisŭ resoluțiunea de mai susŭ în traducere francesă către tóte puterile semnatare ale tractatului dela Berlinŭ, precum și către ómenii de statŭ amicĭ Sêrbiloră. Dela 17 l. c. încóce va apăré în Belgradŭ o fóiă sêrbo-macedonénă în limba francesă și sêrbéscă.

*

Cine s'a îndoitŭ vr'odată despre aceea, că Englesi au spiritŭ comercialŭ »comme il faut« și că tótă politica loră este condusă în acestŭ spiritŭ? Ce e mai prețiosŭ pentru noi? se întrébă ei și acuma și ḍiarulŭ »Globe« ḍice în privința acésta:

»D. Gladstone trebue sĕ fi ajunsŭ la convingerea că amiciția Germaniei face mai multŭ decâtŭ unŭ teritoriu de 80 de mile pe țĕrmulŭ Africei occidentale, și de aceea a renunțatŭ la posesiunea acestoră 80 de mile în favorulŭ Germaniei. Germania devine astfelŭ, și acésta e unŭ resultatŭ alŭ visitei contelui Herbert Bismarck la Londra, stăpână peste întreaga regiune a Camerunului, afară de portulŭ Victoria cedatŭ guvernului englezŭ de societatea misionariloră baptiști, și de țéra situată în nemijlocită apropiere a acestui portŭ. Se pare ce e dreptŭ, că Germanii 'și au luatŭ și ei unele îndatorirĭ în schimbulŭ acestei însemnate concesiunĭ, dér în totalŭ totŭ ei suntŭ aceia carĭ câștigă. Acésta însĕ nu e decâtŭ o cestiune secundară. Țara Camerunului nu e de importanță vitală pentru Englitera și de sigurŭ nu face ca din causa ei Englesii sĕ stea rĕu cu Germania. Singura parte neplăcută a acestei afacerĭ este momentulŭ și felulŭ în care s'a făcutŭ cesiunea. Fără îndoială ḍice »Globe«, e o nenorocită întêmplare că amŭ renunțatŭ la acéstă posesiune chiar a doua ḍi după ce lordulŭ Granville, vorbindŭ de dênsa ḍicea, că nicĭ prin gândŭ nu trebue sĕ vie că o vomŭ putea ceda vr'o dată. Europa întrégă va crede că amŭ cedatŭ unei amenințărĭ, și acéstă credință nu ne va folosi multŭ în numerósele cestiunĭ carĭ se nascŭ pe fiecare ḍi. Suntŭ unele puterĭ cari și-arŭ putea închipui, nu fără cuvêntŭ, că de acum înainte n'au de câtŭ sĕ ne stringă puținŭ pentru ca sĕ dobândéscă dela noi totŭ ce voră dori«

*

Visita prințului de Walles în Irlandia, ce este proiectată a se face în curêndŭ, a îndemnatŭ pe Parnelițĭ a adresá unŭ apelŭ către poporulŭ Irlandiei, în care se ḍice între altele: Fiindŭ provocațĭ a ne dá opiniunea asupra viitórei visite a prințului și a prințesei de Walles în Irlandia, facemŭ acésta declarândŭ următórele: Poporulŭ Irlandei este obligatŭ de a evitá ori-ce actŭ, care ar justifică impresiunea, ca ar puté fi sedusŭ prin vr'o putere óre-care a slăbi din lupta pentru autonomiă. Visita prințului în Irlandia nu va fi lipsită de scopurĭ politice și ea va fi folosită de partidele din Anglia, spre a interpretá falsŭ disposiția și părerile poporului irlandezŭ. Acéstă visită se face sub auspiciile lordului Spencer, care este cu dreptŭ urîtŭ de Irlandesĭ și într'unŭ timpŭ, când libertățile poporului irlandezŭ suntŭ călcate în piciore printr'o lege siluitóre. Prin urmare în aceste împrejurărĭ este după părerea nóstră datoria poporului irlandezŭ și a representanțiloră sĕi în tóte corporațiunile publice ca — evitândŭ orĭ-ce actŭ de nepolitéță față cu prințulŭ și prințesa de Walles — sĕ observeze o asemenea reservă, care sĕ pótă documentá în de ajunsŭ iubirea loră nestrămutată pentru principiele naționale și hotărîtulŭ loră disprețŭ în contra celoră ce le calcă libertățile naționale.«

*

După scirile ce le-a primitŭ »Pol. Corr.« despre revolta Albanesiloră, orașulŭ Prizrena este asediată de 10,000 de revoltațĭ. Albanezii permitŭ comunicațiunea în orașŭ și afară din elŭ, dar iau taxă pentru acésta. Revoltații au distrusŭ liniile telegrafice și podurile, așa că Ibrahim pașa, care se află închisŭ de Albanezĭ, nu póte încunosciință guvernulŭ turcescŭ despre situațiunea sa decâtŭ prin iscóde de încredere. Pórta a concentratŭ deja 5000 de ómenĭ din garnisónele albaneze și Vassel pașa e pe drumŭ cu întărirĭ marĭ de trupe. Se crede că operațiunile trupeloră turcescĭ concentrate voră începe încă înainte de sosirea lui Vassel pașa.

*

Conflictulŭ dintre Anglia și Rusia în cestiunea afgană e pe cale de a se aplana. „Politische Corresp.« e informată, că cercurile guvernamentale ruse sunt fórte mulțumite cu mersulŭ ultimeloră tractărĭ cu cabinetulŭ englesŭ și se crede că se va găsi unŭ modus vivendi, înlăturându-se astfelŭ periculŭ unui rĕsboiu între cele două puterĭ. Capii militarĭ rușĭ din provinciile asiatice au primitŭ ordine, ca sĕ se abțină dela orĭce pasŭ și mișcare, ce ar puté compromite situațiunea imbunătățită. Totŭ astfelŭ cabinetulŭ englesŭ a datŭ ordine, ca Englesii prin influința loră sĕ oprésca pe Afganĭ dela astfelŭ de mișcărĭ. Pentru ca conflictulŭ sĕ se înlăture cu totulŭ, e de lipsă ca Emirulŭ Afganistanului sĕ se alăture la învoiala făcută la 5 Martie între Anglia și Rusia, și care constă în aceea, ca nicĭ Rușii nicĭ Afganii sĕ nu mai înainteze trupe în punctele din litigiu.

—○—

„Archiereii Românĭ."

Sub titlulŭ acesta publică „Ellenzék" unŭ articulŭ, care caracteriséză destulŭ de viu tristele urmărĭ ale atitudinei archiereiloră noștri față cu despoticulŭ mandatŭ alŭ d-lui Trefort dela 24 Febr. a. c. Estragemŭ dintr'însulŭ următórele:

»Opiniunea publică maghiară póte fi mulțămită cu purtarea archiereiloră românĭ. Archiereii românĭ au făcutŭ ceea ce n'au făcutŭ mulțĭ înaintea loră, ba abiĭa a făcutŭ vr'unulŭ, ca sĕ ia posițiune pe față în contra curentului estremiloră românĭ. Asta a fostŭ datoria loră. Celŭ mai mare periculŭ pentru poporulŭ românŭ a fostŭ, că preoții loră n'au fostŭ ómenĭ francĭ, ci cu două fețe Ei au datŭ poporului astfelŭ de rĕspunsurĭ, ca metropolitulŭ dela Strigoniu, că: »reginam occidere nolite timere« ș. a. și apoi poporulŭ a făcutŭ ceea ce a fostŭ rĕu. Șaguna, care asemenea era cu două fețe, adevĕratŭ că a căpĕtatŭ multŭ dela Nemțĭ pe séma bisericei sale, dar niciodată nu l'a privitŭ nimenea de patriotŭ maghiarŭ. Și apoi e și greu a ședé pe două scaune.«

„Cei doi metropolițĭ, și o parte a celorlalțĭ episcopĭ și-au împlinitŭ față cu sĕrbătórea lui Horia datoria loră patriotică. Au opritŭ preoțimea de a ținé aniversarea. (Se genéză fóia maghiară de a ḍice în locŭ de »aniversare:« cultulŭ divinŭ.) Au declaratŭ pe față, că nu este ertatŭ a serbá în biserică memoria aceloră bărbațĭ, carĭ au omorîtŭ și au prădatŭ..... Istoria i-a judecatŭ pe aceștia și dreptatea a fostŭ satisfăcută.«

După acésta ḍice că pressa estremă română atacă pe Archierei și amintesce de faima demisiunei metropolitului Mironŭ, ḍicêndŭ că le-ar plăcé estremiloră sĕ demisiuneze acestŭ archiereu, ca sĕ vină unulŭ în locŭ, cu care sĕ pótă face ei ce voră voi.... apoi continuă așa:

»Gazeta« atacă pe Vancea, că cu ce dreptŭ a ordonatŭ preoțiloră și le-a interḍisŭ serbarea lui Horia?«

„Tristŭ lucru. — Și în mânia acestoră interḍicerĭ preoții ici și colo totușĭ au prăsnuitŭ sĕrbătórea lui Horia. Se opuseră ordiniloră archierescĭ și au făcutŭ cele ce au

trebuitŭ sĕ le facă. Dér cum sĕ nu facă, când pressa descrie pe archierei ca pe nisce unelte triste în mâna guvernului... Adĭ preotulŭ din Indolŭ e stăpânŭ pe situaţiune, elŭ »nu ţine cu biserica, ci cu »Gazeta.«

Fóia maghiară ne vorbesce în fine că este datoria archiereilorŭ sĕ sufere tóte atacurile — cum a suferitŭ Christosŭ (sic!) rugându-se încă pentru nemernicii carĭ le causéză suferinţe fără a sci ce facŭ.....

Cetiţĭ prea sânţilorŭ părinţĭ şi vedeţĭ ce aţĭ făcutŭ!

SCIRILE ĐILEI.

In cerculŭ Braşovului s'au alesŭ ca deputaţĭ la sinodulŭ archidiecesanŭ d-nii **Diamandi Manole** comerciantŭ şi d. prof. **Ioan Popea**. Tóte sforţările câtorva de a scóte de deputatŭ pe d. advocatŭ I. Lengĕrŭ, au fostŭ fără efectŭ. de órece d. prof. I. Popea a avutŭ o maioritate de peste 500 de voturĭ.

—0—

In cerculŭ Branului au fostŭ aleşĭ ca deputaţĭ la sinodulŭ archidiecesanŭ d-nii Cavalerŭ **I. Puşcariŭ** şi Dr. **N. Popŭ** conrectorulŭ gimnasialŭ de aicĭ.

—0—

Duminecă în 22 Martie n. capela orăşenéscă va da unŭ concertŭ-serată în sala Hotelului Nr. 1. Publicului i se oferă de sigurŭ plăcuta ocasiune d'a audi încă odată capela orăşenéscă, cu atâtŭ mai multŭ că nu avemŭ nicĭ teatru nicĭ alte petrecerĭ.

—0—

Comitetulŭ esecutivŭ alŭ clubului advocaţilorŭ din Pesta a hotărîtŭ, ca congresulŭ advocaţilorŭ ţĕrii sĕ se întrunéscă în Pesta în a doua jumĕtate a lunei Augustŭ.

—0—

Societatea studenţilorŭ Universitarĭ din Jaşĭ a serbatŭ în điua de 5 Martie a đecea aniversare a fondărei ei. Cu acéstă ocasiune s'a făcutŭ în sala Universităţii la orele 2 p. m. darea de sémă despre mersulŭ societăţei şi s'a ţinutŭ o conferenţă de D. Mihaiu Ionescu Ghinea, membru alŭ societăţei, despre *Evoluţiunea căsătoriei.*

—0—

Congresulŭ literaţilorŭ sudslavĭ, a cărui ţinere se oprise de cătră guvernulŭ croatŭ, totŭ se va întruni. Se đice că s'ar fi găsitŭ unŭ espedientŭ potrivitŭ pentru ţinerea congresului.

—0—

»Voinţa Naţională« atrage atenţiunea direcţiunei generale a serviciului sanitarŭ asupra inundărei în ţéră a vinurilorŭ unguresci, carĭ mare parte suntŭ falsificate şi vĕtămătóre sănătăţii consumatorilorŭ. Până la instalarea laboratorielorŭ de chimiă pela principalele vămĭ, carĭ sĕ supună la o analisă chimică produsele, ce vinŭ din străinătate, ceea ce va cere unŭ timpŭ óre-care, crede că direcţiunea sanitară ar trebui sĕ trimită la laboratorulŭ de chimiă dela Colţea tóte aceste produse, şi mai cu sémă vinurile unguresci, spre a le supune la o rigurósă analisă chimică, scoţĕndŭ din comerciu pe cele ce se vorŭ dovedi că suntŭ falsificate. Afară de acésta, atrage atenţiunea şi a d-lui ministru alŭ comerciului asupra falselorŭ etichete ce se punŭ pe sticle cu vinurĭ, dându-le aparenţa unorŭ produse indigene şi carĭ în realitate nu suntŭ decâtŭ nisce vinurĭ strĕine, mai cu sémă unguresci, falsificate ca şi etichetele şi carĭ strică sănĕtăţii consumatorilorŭ. Acésta constitue unŭ delictŭ penalŭ şi justiţia ar trebui sĕ pedepséscă pe autorii lorŭ cu asprimea legilorŭ.

—0—

Congresulŭ bisericei naţionale sêrbe se va întruni în anulŭ acesta în Pesta. Obiectulŭ principalŭ alŭ desbaterilorŭ lŭ va forma elaboratulŭ sinodului episcopescŭ asupra modificării constituţiunei bisericescĭ. Lupta va fi înverşunată, de órece patriarchulŭ Angyelics voesce restricţiunea autonomiei bisericescĭ în favórea hierarchiei. Fóia sêrbéscă „Srbsko« lŭ numesce din causa acésta pe patriarchulŭ: omŭ egoistŭ, vanitosŭ, leneşŭ şi despotŭ, care nu e demnŭ de înalta sa posiţiune.

—0—

Totalulŭ veniturilorŭ brute ale regiei monopolului tutunurilorŭ (tăbacŭ) din România pe a doua jumĕtate a lunei Februariu a. c. este de lei 965,938 banĭ 64; ér dela 1 Aprilie 1884 până la 28 Februariu 1885 aceste venituri au atinsŭ suma de 25,363.367 lei 93 banĭ, cu 345,537 lei 52 banĭ mai multŭ de câtŭ în aceeaşĭ epocă a exerciţiului 1883—1884. Veniturile regiei monopolului sărei pe a doua jumĕtate a lunei Februariu a. c. suntŭ: din exportaţiune, de lei 104,996 banĭ 50, şi din consumaţiune în ţară de 94,328,80 lei, dândŭ unŭ escedentŭ asupra aceleiaşĭ perióde din anulŭ trecutŭ de 63,021 lei 50 banĭ din esportŭ, şi din consumaţiunea în ţéră de 37,567 lei 75 banĭ, ceea ce dă în totalŭ unŭ sporŭ pentru Statŭ de 100,589 lei 25 banĭ asupra aceleiaşĭ jumĕtăţĭ a lunei Februariu din anulŭ trecutŭ.

—0—

După informaţiunile ce le-a primitŭ »Naţiunea« în şedinţa de Lunĭ a consiliului comunalŭ din Bucurescĭ, d. Lindley şi-a esprimatŭ părerea ca pentru alimentarea Bucureştilorŭ sĕ se aducă apă din munţĭ. D-sa, studiindŭ văile Dâmboviţei, Ialomiţei şi Teleajenului, crede că acéstă lucrare ar costá vr'o 20 de milióne. Cum însă acéstă lucrare nu s'ar puté efectuá de câtŭ preste 10—15 anĭ, d. Lindley a recomandatŭ consiliului ca tuburile de distribuire a apei sĕ fie acum astfelŭ aşeđate, încâtŭ sĕ pótă servi şi când apa va fi adusă dela munţĭ.

—0—

Bucătărésa preotului din Pichelsdorf, în Austria de susŭ, a cumpĕratŭ la licitaţiune una din cele mai marĭ pădurĭ cultivate ale Austriei cu suma de 24,000 fl. Cum a ajunsŭ bucătărésa la o asemenea avere, numai preotulŭ póte scĭ.

—0—

Fostulŭ secretarŭ alŭ ambasadei persiane din Viena, Mirza Hassan, a fostŭ arestatŭ în Viena, fiind-că s'a prinsŭ că falsifica fermane de „Ordine« persiane. Cu elŭ s'a arestatŭ şi funcţionarulŭ de bancă Isetisch, care încă e amestecatŭ în afacere.

—0—

Điarelorŭ din Bucurescĭ li se telegrafézâ din Zîmnicea, că Marţĭ după améđĭ trăsnetulŭ a căđutŭ pe o casă din acelŭ oraşŭ, causându-i mai multe stricăciunĭ; împrejmuirea acestei case a fostŭ dărîmată şi mai multe ferestre de pe la casele vecine au fostŭ sparte. După aceea a căđutŭ pétră în mărimea bobului de porumbŭ (cucuruzŭ), care a duratŭ mai multŭ de 5 minute.

—0—

Điua de 14 Martie fiindŭ điua nascerii Regelui italianŭ, pretutindenea au fostŭ binecuvêntate stindardele nouĕlorŭ regimente, în Turin de cătră episcopĭ şi în Neapole de cătră cardinalii Alimonda şi San-Felice. Numai în Roma s'a amânatŭ ceremonia, după cum se đice, din causa condiţiunilorŭ puse de vicarulŭ cardinalŭ alŭ oraşului, Parrochi, în privinţa serbărei. Vaticanulŭ a pretinsŭ ca serbarea sĕ se facă într'unŭ locŭ închisŭ, unde sĕ nu asiste şi poporulŭ. In cameră s'a făcutŭ şi o interpelaţiune în acéstă privinţă. Generalulŭ Ricotti a rĕspunsŭ: Potŭ sĕ asigurŭ camera că singurulŭ motivŭ alŭ amânărei a fostŭ timpulŭ celŭ rĕu; revista şi sfinţirea stindardelorŭ s'a amânatŭ pentru o đi mai potrivită. Nicotera adause la cuvintele ministrului: Dacă va permite Papa.

—0—

Muntenegrenii facŭ marĭ pregătirĭ pentru aniversarea esistenţei de 400 de anĭ a principatului muntenegrénŭ, ce se va serbá în Septemvre viitorŭ deodată cu aniversarea căsătoriei de 25 de anĭ a principelui Nichiţa.

—0—

Englesii au arestatŭ în Alexandria pe Zebehr paşa, pe fiu-sĕu, ér în Cairo pe alte trei persóne, despre care se bănuesce că au statŭ în corespondinţă cu Mahdiulŭ. Li s'au confiscatŭ multe hărtii.

CORESPONDENŢA NÓSTRA DIN COMITATE.

Selagiu, luna lui Martie 1885.

Suntŭ vr'o 12 anĭ decând poporulŭ din tractulŭ protopopescŭ alŭ Bredului, la stăruinţa d-lorŭ Teodorŭ Popŭ protop. tractualŭ, Dr. Ioanŭ Nechita şi Emericŭ Popŭ advocaţĭ, cari n'au cruţatŭ nicĭ cheltuelĭ nicĭ ostenelĭ umblândŭ din comună în comună, a fostŭ adusŭ până acolo, încâtŭ fieşte care comună şi-a oferitŭ parte contractulŭ împrumutului de statŭ, parte venitulŭ trilunarŭ a cârciumei numite cantorale, ca fondŭ în favórea scólei confesionale. Pentru realisarea acesteia susŭ numiţii domnĭ au şi făcutŭ paşiĭ necesarĭ suşternându-se la locurile competente hârtiele cessionale, cari pentru comunele ce şi-au oferitŭ ca fondŭ pe séma scólelorŭ banii imprumutului de statŭ, s'au şi aprobatŭ, ér pentru cele ce şi-au oferitŭ venitulŭ cârciumei trilunarŭ s'au respinsŭ, din causă că acelea fiindŭ proprietatea eschisivă a comunei nu se póte înstrăiná, veđĭ Dómne! căcĭ după opiniunea d-lorŭ stăpânĭ unŭ oferitŭ, care cu timpŭ va avé de a înaintá crescerea spirituală a tinerimei, făcêndŭ din ea membri folositorĭ patriei şi naţiunei — este unŭ ce straniu şi nu se póte încuviinţa.

Acele comune, cari au avutŭ noroculŭ a li se aproba ofertulŭ lorŭ de şi tárđiu, suntŭ mângâiate ajungêndŭ acele đile sĕ-şĭ vađă dorinţa realisată, deórece contractele imprumutului de statŭ schimbându-se în cupóne li s'au retrămisŭ şi prin intervenirea d-lui Gavrilŭ Trifu, prof. la preparandia de statŭ din Zelău, s'au prefăcutŭ în valută austriacă, carea apoi, conformŭ decisiunei ultimului sinodŭ tractualŭ, s'au înmânatŭ prin d. protop. tractualŭ Teodorŭ Popŭ unui comitetŭ din fiescecare comună, care sub supraveghiarea preotului localŭ pre responsabilitatea sa va avé de a-i manipula. Acum numai dela zelulŭ şi prudenţa d-lorŭ preoţĭ atêrnă ca unŭ ofertŭ aşa de salutarŭ sĕ pótă ajunge fructulŭ doritŭ.

Intre comunele carĭ şĭ-au oferitŭ în favorulŭ scólei venitulŭ cârciumei cantorale este şi Bredulŭ, în firma speranţă, că din acela mai multŭ folosŭ va trage scóla, deórece anualŭ se urcă la 80—100 fl., dér dorinţa poporului, din graţia celorŭ dela cârma comitatului, a rĕmasŭ nerealisată. A trecutŭ câţiva anĭ dela negativa resoluţiune. Devenindŭ preotŭ în Bredŭ actualulŭ administratorŭ d. Clemente Popŭ, pĕtrunsŭ de dorulŭ de a vedé scóla parochiei sale cu vr'unŭ fondŭ, a probatŭ de câteva orĭ sĕ aducă poporulŭ spre a doná scólei contractulŭ împrumutului de statŭ în sumă de 500 fl., dér nu i-a succesŭ din causa desbinării în douĕ confesiunĭ a poporului întêmplată pe timpulŭ preoţiei tatălui sĕu. Domnia sa însĕ nedisperândŭ de causa sa a probat până ce i-a şi succesŭ. S'au făcutŭ hârtiile cessionale şi s'au suşternutŭ comitetului centralŭ comitatensŭ, de unde însĕ s'a retrămisŭ cu resoluţiunea că lucrulŭ nu cade în resortulŭ activităţii lui, ci în a comitetului comitatensŭ. In înţelesulŭ îndrumării s'a suplicatŭ de nou la comitetulŭ comitatensŭ, trămiţându-se actele cancelariei administrative comitatense, ca acelea la timpulŭ sĕu sĕ le suşţérnă adunării comitatense. Insă ce sĕ veđĭ? De acolo érăşĭ s'au retrămisŭ actele aflându-se nodŭ în papură, că conspectulŭ votanţilorŭ şi decisiunea comitetului comunalŭ luată la protocolŭ în acéstă causă nu este alaturată lângă recursŭ. S'a satisfăcutŭ şi acestei pretenţiunĭ. Acum dér a treia óră suntemŭ curioşĭ a vedé resultatulŭ; este însă speranţă că după atâtea îndrumărĭ dela Caiafa la Pilatŭ şi după atâta timpŭ va fi odată şi favoritorŭ resultatulŭ.

Adunarea comitatensă este aprópe, cugete bine d-nii membri ai aceleia, că prin aceea că vorŭ aproba cererea justă a Bredanilorŭ nu vorŭ fi părtaşĭ la pĕcatulŭ înstrăinării averei comunale, de care atâta se temŭ, când este pe tapetŭ vr'unŭ interesŭ românescŭ; ci din contră fie convinşĭ că prin fapta lorŭ umană şi salutară vorŭ face unŭ serviciu folositorŭ patriei şi învĕţămêntului.

După ce vr'o pénă mai desteră decâtŭ a mea nu s'a aflatŭ se vĕ informeze la timpulŭ sĕu despre procedura vice-comitelui din Selagiu faţă cu unii notarĭ românĭ, cugetŭ a fi de notorietate publică a aminti pe scurtŭ — deşi deja s'a finitŭ comedia înscenată — că acei, paremi-se, 12 notarĭ românĭ, carĭ au îndrăsnitŭ a subscrie adresa trămisă prin inteligința română sĕlagiană fostului redactorŭ alŭ »Telegr. Rom.« d-lui Cristea cu ocasiunea destituirei sale, au fostu traşĭ sub cercetare disciplinară prin actualulŭ vice-comite Szikszai Lajos, — acelŭ individŭ, care la banchetulŭ Adunării generale a »Associaţiunei Transilvane« din Şimleulŭ Silvaniei prin toastulŭ sĕu îşĭ arĕta dragoste ne mai pomenită cătră Românĭ. Dar notarii au fostŭ absolvaţĭ de »crima comisă« contra guvernului părintescŭ şi fericitorŭ de popórele conlocuitóre, scăpândŭ numai cu o pedépsă în banĭ de 25 fl. de capŭ.

Sĕrace Române! departe ai ajunsŭ în patria'ţĭ străbună, când şi manifestarea între marginile legii a simţului tĕu curatŭ, — peste care singurŭ mai dispunĭ în aceste đile de grele nevoi, — încă ţi-se ascrie de crimă!

Circeanulŭ.

Raportŭ poliţienescŭ.

Din causa lipsei de spaţiu amŭ fostŭ siliţĭ sĕ amânămŭ până adĭ urmĕtorulŭ raportŭ poliţienescŭ, ce ni s'a înmânatŭ de cătră căpitanatulŭ poliţiei locale:

Dela ultimulŭ raportŭ poliţienescŭ ce a apărutŭ în fóia nóstră la începutulŭ anului curentŭ, nu s'au întêmplatŭ marĭ lucrurĭ, afară de »tumultulŭ studenţilorŭ« de deunăđile, despre care în urma esagerărilorŭ şi desfigurărilorŭ faptului s'a scrisŭ şi în presa vienesă. Trecemŭ cu vederea acestŭ faptŭ şi amintimŭ, întêmplările poliţienescĭ mai micĭ.

Stringĕtorulŭ de óse Friedrich Iosefŭ a spartŭ cutia de banĭ din cârciuma lui Iohann Mantsch în Blumĕna furândŭ 15 fl. Făptuitorulŭ a mărturisitŭ furtulŭ şi s'a predatŭ autorităţii penale competente.

Unŭ altŭ lungŭ de degete intră în curtea spălătoresei Catarina Czech din Braşovulŭ-vechiu şi'i fură rufe în valóre de 15 fl. O spălătorésă, înrudită cu cea furată şi care spăla rufele hoţului, descoperi furtulŭ şi hoţulŭ fù datŭ pe mâna tribunalului penalŭ.

La 22 Februariu n. c., representantulŭ »Albinei« advocatulŭ O. Sorescu făcŭ arĕtare că locuitorulŭ din Turcheşŭ Papp Ianoş alias Iepure a împrumutatŭ prin înşelătoriă, sub falsulŭ nume de Papp Ianoş, 300 fl. dela „Albina« şi a fugitŭ în România pe unŭ carŭ cu doi cai roibĭ înhămaţĭ. S'a telegrafatŭ după elŭ, dar nu s'a prinsŭ.

Intr'o nópte din sĕptĕmânile trecute, nisce hoţĭ intrândŭ în cimitirulŭ israelitŭ de aicĭ au spartŭ cripta familiei Aronsohn. Făptuitorii, carĭ — durere — nu s'au putută prinde, se vede că n'au sciutŭ că morţii, pe carĭ voiau sĕ'i jăfuiască, găsiseră mai cu cale sĕ'şĭ lase comorile lorŭ pământescĭ în acéstă vale a plângerii şi sĕ nu-le ia cu ei în cerŭ.

La 2 Februariu, fiulŭ de 2 anĭ alŭ lui George Kati căđu într'o căldare cu apă fértă şi murĭ după scurtă

vreme în urma ranelorŭ pricinuite. Cercetarea făcută de tribunalulŭ penalŭ în acéstă privinţă n'a putută constata că părinţii arŭ fi vinovaţî.

La 11 Februariu învĕţăcelulŭ de cismăriă Ravass István, sătulŭ de viaţă, îşî puse capĕtŭ vieţii împuşcându-se cu unŭ pistolŭ.

Acum câteva ḑile se rĕspêndì în oraşŭ sgomotulŭ că unŭ câne turbatŭ ar fi muşcatŭ mai mulţî ómenî. Spre liniştire se póte împărtăşi, că unŭ câne bănuitŭ de turbare s'a prinsŭ, dér că la disecarea lui s'a doveditŭ că n'a avutŭ turbare.

Ca încheiare sĕ amintimŭ şi unŭ casŭ comicŭ, ce s'a întêmplatŭ aci înainte cu câteva ḑile. Unŭ măestru de croitoriă din Pesta, desgheţatŭ şi galantŭ, unŭ modelŭ viu, voia sĕ facă aicî treburî bune propunêndŭ cele mai nouĕ şi moderne mode, şi primindŭ elŭ însuşî de lucru. Prin acésta elŭ deşteptă neplăcerea unorŭ calfe de croitorî în astfelŭ de modŭ, încâtŭ pentru protegiarea industriei locale se adunară la unŭ locŭ, se duseră înaintea hotelului Bucurescî, unde numitulŭ croitorŭ 'şî avea cuartierulŭ, şi acolo îi puseră alternativa: orî sĕ plece imediatŭ îndĕrĕtŭ la Pesta orî sĕ se predea lorŭ ca unui tribunalŭ penalŭ. Fiind-că croitorulŭ nostru nu voi sĕ satisfacă nicî uneia din aceste dorinţe, calfele de croitorŭ iritate se încercară sĕ ia hotelulŭ »Bucurescî« cu asaltŭ.

Dér în acestŭ momentŭ decisivŭ, curagiósa soţiă a hotelierului li se opuse şi isbutì sĕ respingă, prin energica şi impunătórea ei atitudine, pe duşmanî şi astfelŭ sĕ scape pe óspele ei de o sigură peire séu de o ruşinósă capitulare. Croitorulŭ fù avisatŭ la poliţiă, unde se stârşi afacerea, ca în vederea protegiării esistenţii periclitate a acului de aci, sĕ se adreseze la autoritatea industrială competentă.

Mormonismulŭ.

Ḑiarele englese din nou se ocupă cu cestiunea Mormonilorŭ. Se ḑice că noulŭ preşedinte alŭ Statelor-Unite este unŭ duşmanŭ neîmpĕcatŭ alŭ acestei secte bisare. Aşa dar este de prevĕḑutŭ că Statulŭ Utah din nou va atrage asupra sa privirile pudibunde ale Europei scandalisate.

Acéstă pagină bisară din istoria Statelorŭ-Unite s'a uitatŭ póte şi o împrospĕtare a faptelorŭ de acum patru-spreḑece séu cincî-spreḑece anî nu strică. In anulŭ 1871, ḑiarele americane ne aduseră scirea de sensaţiă, despre care chiar puţinele ḑiare române scriseră câteva linii. Scirea despre care vorbiam, constă în faptulŭ că Brigham Young, şefulŭ statului Utah, marele sacerdot alŭ Mormonilorŭ, a fostŭ arestatŭ. Arestarea s'a făcutŭ într'unŭ modŭ liniştitŭ şi nimenî din cei carî trăescŭ în frumosulŭ oraşŭ alŭ Lacului-Săratŭ nu s'a opusŭ împotriva celorŭ carî arestară pe capulŭ religiunei lorŭ.

Arestarea lui Brigham Young a fostŭ semnalulŭ decadenţei mormonismului. De atuncî a trecutŭ treisprezece anî şi ĕtă-ne din nou în faţa unei altei scirî de sensaţiă. »O mişcare fanatică, scrie ḑiarulŭ »New-York Herald«, a cuprinsŭ statulŭ Utah. Proseliţii lui Brigham-Young s'au despicatŭ în douĕ elanurî duşmane: unii menţinŭ poligamia, ér alţii se declară poliandri. Mişcarea devenindŭ îngrijitóre pentru moralitate, forţa lucrurilorŭ va împinge congresulŭ de a se ocupa pentru astădată seriosŭ cu acestŭ scandalŭ socialŭ, care face ruşine Americei.«

Inţelegemŭ bine că pudórea societăţei americane monogame este revoltată; şi la noi în Europa nu credemŭ că s'ar puté găsi vr'unŭ ḑiarŭ seriosŭ care s'ar însărcina cu apărarea dogmelorŭ lui Brigham Young. Mai multŭ decâtŭ atâtŭ; pare că este justŭ de a isprăvi în fine cu puterea spirituală şi cea temporală a predecesorilorŭ sĕi, pentru că aşa o voiesce principiulŭ familiei moderne.

Şi noi la rêndulŭ nostru amŭ fostŭ de aceeaşî părere, dacă însĕ familia creştină din America ar fi practicatŭ riguroşŭ monogamia. Dar esaminarea mai profundă a societăţei nóstre a cărei consciinţă se resolvă în contra paligamiei, ne demonstră într'unŭ modŭ nediscutabilŭ, că monogamia nu domnesce mai multŭ la noi decâtŭ la mormonî. Societatea nóstră şi cea Americană n'au în acéstă privinţă mai multŭ în plus decâtŭ ipocrisia. Altă diferenţă nu esistă. Atuncî pentru ce atâta sgomotŭ, fulgere şi tunete îndreptate în contra unei mânî de ómenî semi-sĕlbaticî şi ignoranţî.

In mormonismŭ, şefii statului Utah, precum ne povestesce »New-York Herald,« carî se bucură de o situaţiune economică fórte înaltă, potŭ avea atâtea femei, câte potŭ nutri şi îmbrăca. In Turcia poligamia nu esistă decâtŭ pentru cei avuţî. Acésta din causă că numĕrulŭ femeilorŭ se urcă séu scade după forţa economică a şefului familiei. Aşa că numai unŭ numĕrŭ fórte restrînsŭ de ómenî posedă mai multe femei. Săracii şi în generalŭ simplii muritorî suntŭ monogamî la Mormonî şi Mahometanî prin necesitate.

Ei bine, ce vedemŭ în societatea Americană modernă dacă nu acelaşî lucru? Căsătoriile nu suntŭ óre regulate asemenea pe sigura basă economică? Care din ómenii avuţî va cuteza sĕ ne ḑică, cumcă în viaţa sa nicî odată n'a practicatŭ poligamia?

O singură diferenţă: precum la poligamii de principiu protecţiunea femeii este permanentă, concubinagiu devine legalŭ şi simultaneu; la noi, din contră elŭ este succesivŭ. După ce o femee este părăsită, ea trece la unŭ altu şi se degradéză gradatŭ, permiţêndŭ prin acésta ca alăturî cu o poligamiă universală sĕ se practice pe o scară întinsă o poliandrie totŭ aşa de generală. Sĕ mai adaogemŭ la aceste ḑise, că în societatea modernă europénă în acéstă privinţă se mai adaogă la ipocrisiă, crima miserabilă de a părăsi o femeă, care apoi trecândŭ în rêndurile fiinţelorŭ înjositóre devine paria societăţii.

Monogamia este cestiunea de care depinde dignitatea femeii. Spencer observă că în generalŭ femeile suntŭ prin natură monogame, ér bărbaţii din contră poligamî. Darvin, vorbindŭ despre flamingo, cocostîrcî etc. ḑice că monogamia nu este trăsura caracteristică a omului, ci din contră se póte observa chiar la plumiferî. Bărbaţii în generalŭ suntŭ tîrîţî de pasiunea procreaţiunei, pe când femeia care concepe, care înţarcă, care sufere, privesce raporturile secsuale multŭ mai seriosŭ. Nicî într'unŭ statŭ n'a esistatŭ legî contra seducerei bărbaţilorŭ de cătră femei, şi legenda soţiei lui Pentefrie este o glumă.

Décă Americanii voiescŭ seriosŭ sĕ întroducă în statulŭ mormon monogamia, apoi îi sfătuimŭ a nu compta de locŭ pe bărbaţî, precum o face în generalŭ civilisaţiunea şi societetea modernă, ci din contră pe femeiă, de órece acésta este în interesulŭ ei. Dér pentru acésta femeia trebue sĕ fiă emancipată de sub tutela bărbatului, sĕ devie independentă şi prin urmare sĕ nu mai fiă forţată a se da séu a se vinde. Atuncî şi numai atuncî monogamia va fi respectată.

Iată dér puţine cuvinte ce amŭ avutŭ de ḑisŭ asupra evenimentelorŭ ce îngrijescŭ congresulŭ din Waschingthon şi revoltă consciinţa celorŭ carî tună şi fulgeră în colónele ḑiarului »New-Jork-Herald.«

SCIRÎ TELEGRAFICE.

(Serv. part. alŭ »Gaz Trans.«)

Pesta, 19 Martie. — Intreprinderea telefonică a capitalei, în urma contractului de cumpĕrare, trece în proprietatea statului. Proprietarulŭ de până acum conduce mai departe întreprinderea ca arendatorŭ.

Kaiserslautern, 19 Martie. — In mina de cărbunî dela Kampfhausen lêngă Saarbrücken s'au nenorocitŭ 217 minerî, dintre carî au fostŭ mântuiţî până acuma numai 17, ér' 92 s'au scosŭ afară morţî. Grópa întrégă s'a dĕrîmatŭ. Esplosiunea s'a întêmplatŭ alaltaerî nópte cătră ora 1.

Viena, 19 Martie. — In camera deputaţilorŭ a fostŭ în cursulŭ vorbirei lui Knotz o viuă scenă. Numitulŭ deputatŭ a ḑisŭ, că se urmăresce planulŭ d'a se face din Germanii Boemiei ceea ce s'a făcutŭ din Rutenî. Czerkavski păşì înaintea lui Knotz şi ameninţându-lŭ îlŭ provocă sĕ lase pe Rutenî în pace. Larma a fostŭ mare. Deputaţii părăsiră locurile lorŭ. Preşedintele ridică şedinţa spre a se puté goli mai ântêiu galeriile şi a chematŭ după aceea pe Czerkavski la ordine, fiindcă a datŭ ansă la turburărî.

DIVERSE.

Inimă şi naivitate. — Unŭ oficerŭ de marină se preumbla într'o ḑi în munţii dela Ischl, şi pentru că nu cunoscea drumulŭ, întră într'o colibă şi rugă pe femeia ce găsì aci de a-i da fiulŭ ei pentru a-lŭ conduce. Mama primì bucurosŭ cererea lui, şi copilulŭ începù sĕ alerge veselŭ înaintea oficerului, până ce găsiră drumulŭ. Oficerulŭ voi sĕ-i plătéscă ceva, dér copilulŭ refuză ḑicêndu-i: Militarii n'au banî. — Ah! rĕspunse oficerulŭ, şi de unde scii tu acésta? — O sciu că amŭ unŭ frate soldatŭ şi n'are nicî odată banî. Chiar aḑî, mama a vêndutŭ cea din urmă óie şi i-a trimisŭ totŭ ce a luatŭ pe ea. Mişcatŭ d'acéstă naivă simplicitate, oficerulŭ de marină se întórse la colibă, plătì femeii de trei orî valórea óiei, şi făgădui că va avea grije de fiulŭ ei décă se va purta bine. Se înţelege fórte lesne că oficerulŭ de marină s'a ţinutŭ de vorbă, căcî era archiducele Ferdinand Maximilianŭ.

***

Societăţile secrete în China. — »Românulŭ« dă din ḑiarele parisiane următórele amĕnunte asupra societăţilorŭ secrete din China: Aceste societăţî suntŭ numĕróse şi grozave. Tóte se nascŭ din puternica şi antica „Asociaţiune a lui Hung.« Guvernulŭ francesŭ nicî nu scie că espune în acéstă campaniă din Tonching, trupele şi colonii francesî sĕ fie nimiciţî de nişce duşmanî nevĕḑuţî. Istoria asociaţiunei lui Hung se perde în nóptea timpurilorŭ. Este cu neputinţă de precisatŭ epoca când a luatŭ nascere acéstă putere. Ea este inerentă spiritului chinezŭ a căruia tóte manifestaţiunile suntŭ misterióse şi simbolice. Asociaţiunea lui Hung a fostŭ mai ântâiu filosofică. Misterele sale nu au fostŭ cunoscute de câtŭ de cătră membri cei mai instruiţî. Ea nu se schimbă în societate politică decâtŭ sub apăsarea Mongolilorŭ, carî striviră sub piciórele lorŭ, în chipulŭ celŭ mai batjocoritorŭ, naţionalitatea chineză. Aceştia au silitŭ pe poporaţiunea Chinei întrégă sĕ adoptoze costumulŭ lorŭ şi, ca semnŭ înjositorŭ de supunere, au silitŭ pe bărbaţî sĕ-şî lase sĕ créscă pĕrulŭ şi apoi sĕ-lŭ împletéscă într'o códă. Unŭ faptŭ de însemnatŭ este că fundatorulŭ dinastiei Ming a fostŭ cavalerŭ alŭ societăţii lui Ming şi în copilăria sa preotŭ a lui Boudha. Afiliaţii societăţii lui Hung urăscŭ până la mórte pe strĕinî şi detestéză dinastia lui Mandehor, ḑisă a lui Tsing. Leagănulŭ acestei cumplite asociaţiunî este în provincia Canton, afiliaţii însă s'au rĕspânditŭ peste totŭ imperiulŭ, înarmară oştirî numĕróse, înarmară chiar şi flote. Unulŭ din aceşti afiliaţî numitŭ Row-Sing, dér cunoscutŭ mai bine sub numele de Roxinga, în 1640, pune mâna pe Formosa şi după ce a alungatŭ pe Olandezî, alcătuesce unŭ guveruamentŭ regulatŭ. Curtea Chinei îi numesce »ardĕtorî de tămâie, secta Lothusului albŭ,« dér mai cu sémă »societatea pămêntului şi a cerului«. Asociaţiunile iau la rêndulŭ lorŭ numele de »cele trei societăţî unite, cerŭ, pămêntŭ şi omŭ.« Ramurî ale acestei asociaţiunî se găsescŭ la Java, Sumatra; fiecare ramură se împarte în alte ramurî; la loge corespundŭ sub-logile; fie-care şefŭ de loge are lozinca sa astfelŭ: »Ridicarea, dreptatea, mare şi pămêntŭ, cuţitulŭ séu sabia cea mare, cuţitulŭ celŭ micŭ séu pumnalulŭ« etc. Spaţiulŭ lipsesce pentru aface destăinuirea tuturorŭ logilorŭ şi posesiunilorŭ pe care le are acéstă sectă în imperiulŭ chinezŭ: »Hotelulŭ Lothusului albastru în provincia Fuh-Kiun, »domenulŭ Feönixului« în provincia Kang-Su etc. Nu putemŭ întră în amănunţimele guvernării societăţii şi la cercetarea celorŭ 71 articole ale codului sĕu, din care 36 suntŭ relative numai la jurămêntŭ. Este destulŭ numai sĕ spunemŭ că steagurile galbene, negre şi altele de diferite colorî pe care le-amŭ vĕḑutŭ séu le-amŭ luatŭ dela chinezî aparţinŭ realminte societăţilorŭ secrete de care vorbimŭ, care nu numai voiescŭ sĕ alunge pe Francesî, dér tindŭ chiar la rĕsturnarea guvernului actualŭ chinezŭ.

***

Sĕ cere unŭ naşŭ pentru o stea. — Ḑiarulŭ »Cerulŭ şi Pămêntulŭ« publică următórea notă ciudată: D. Palisa, astronomŭ la observătorulŭ din Viena, cunoscutulŭ descoperitorŭ alŭ micelorŭ planete, doritorŭ ca sĕ adune fondurî pentru expediţiunea ce pregătesce cu scopulŭ d'a observa eclipsa totală a sórelui ce se va întêmpla în Augustŭ 1886, vestesce că vinde, pe preţulŭ de 1250 lei. dreptulŭ pentru cumpĕrătorŭ d'a boteza cum ar voi asteroidulŭ Nr. 214, descoperitŭ în urmă. Cine este amatorŭ? D. Palisa a descoperitŭ şése asteroide în 1884; ele sunt însemnate cu Nr. 236, 237, 239, 242, 243, 244. Cele cincî dintêiu portă numele următóre: Honoria, Cœlestina, Adrastea, Kriemhild şi Ida. Nr. 240 aştéptă unŭ naşŭ orî naşă. Iată prilejulŭ d'a face darŭ împĕrătescŭ. A oferí diamante unei fiinţe iubite, lucrulŭ ar fi prea învechitŭ, dar sĕ-i oferî o stea, este nou de totŭ.

***

Rea de limbă. — „Cămila póte lucra optŭ ḑile, fără sĕ bea,« istorisea deunăḑî unŭ bărbatŭ soţiei sale, care e cunoscută ca rea de limbă şi gata la orîce rĕspunsŭ. — »A, asta nu-i nimicŭ,« rĕspunse soţia fixândŭ aspru pe bărbatulŭ sĕu, „eu cunoscŭ o cămilă, care póte sĕ bea optŭ ḑile fără sĕ lucreze.« Bărbatulŭ, care se simţise rĕu pişcatŭ, se retrase în odaia d'alăturî fără sĕ mai ḑică o vorbă.

***

Unŭ tâlharŭ desgustatŭ. — La Paris, într'o séră d. Fours, giuvaergiu şi ceasornicarŭ, era singurŭ în prăvălia sa, când trei indivіḑî întrară şi unulŭ dintre ei rugă pe ceasornicarŭ ca sĕ-i examineze ceasorniculŭ care nu mergea bine. Pe când ceasornicarulŭ se uita la maşină cu lupa, proprietarulŭ ceasornicului îlŭ apucă de odată de gâtŭ strigândŭ tovarăşilorŭ sĕi: „Eu îlŭ ţiu bine, voi lucraţî repede.« Şi într'adevĕrŭ acestî indivіḑî începură sĕ'şî umple busunarele cu giuvaericale. Dintr'o smucitură desperată, d. Fours isbuti sĕ scape şi punêndŭ mâna pe revolverulŭ sĕu care era într'unŭ sertar, trase douĕ focurî asupra aceluia care îlŭ ţinuse, şi care căḑù fiind atinsŭ în regiunea inimei, apoi îndreptă arma asupra celorŭ l'alţî doi cari se grăbiră a fugi. Atraşî de sgomotulŭ armelorŭ, sergenţii de oraşŭ alergară şi puseră mâna pe rănitŭ pe care'lŭ duseră la comisie. Dênsulŭ nu rĕspunse comisarului de câtŭ aceste cuvinte: »Lasă-mĕ în pace! Nu spui nimicŭ. Mĕ desguştî.« In urmă a fostŭ dusŭ la spitalŭ.

Editorŭ: Iacobŭ Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ: Dr. Aurelŭ Mureşianu

Cursulŭ la bursa de Viena
din 18 Martie st. n. 1885.

Rentă de aurŭ 4%	98.85
Rentă de hârtiă 5%	93.85
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	147.25
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	98.50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	122 50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	109.50
Bonurĭ rurale ungare	103.—
Bonurĭ cu cl. de sortare	1C3.—
Bonurĭ rurale Banat-Timișŭ	102.—
Bonurĭ cu cl. de sortare	102.—
Bonurĭ rurale transilvane	101.80
Bonurĭ croato-slavone	102.—
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	—.—
Imprumutulŭ cu premiu ung.	119.25
Losurile pentru regularea Tisei și Segedinului	119.30
Renta de hârtiă austriacă	83 35
Renta de arg. austr.	83.70
Renta de aurŭ austr.	108 60
Losurile din 1860	138 80
Acțiunile băncei austro-ungare	861.—
Act. băncei de creditŭ ung.	309.—
Act. băncei de creditŭ austr.	300.80
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.80
Napoleon-d'orĭ	9.80½
Mărcĭ 100 împ. germ.	60.60
Londra 10 Livres sterlinge	124.45

Bursa de Bucurescĭ.

Cota oficială dela 5 Martie st. v. 1884.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%)	92½	—
Renta rom. amort. (5%)	94½	—
» convert. (6%)	—	—
Împr. oraș. Buc. (20 fr.)	32	—
Credit fonc. rural (7%)	100½	—
» „ „ (5%)	83¾	—
» » urban (7%)	96¼	—
» » » (6%)	90½	—
» » » (5%)	83¾	—
Banca națională a României	1200	—
Ac. de asig. Dacia-Rom.	294	—
« » » Națională	210	—
Aurŭ	12.½%	—
Bancnote austriace contra aurŭ	—	—

Cursulu pieței Brașovŭ
din 19 Martie st. n. 1885.

Bancnote românescĭ	Cump.	8.75	Vênd.	8.81
Argint românesc	»	8.70	»	8.75
Napoleon-d'orĭ	»	9.78	»	9.80
Lire turcescĭ	»	11.—	»	11.04
Imperialĭ	»	10.—	»	10.02
Galbenĭ	»	5.70	»	5.76
Scrisurile fonc. »Albina«	»	100.50	»	101.—
Ruble Rusescĭ	»	127.—	„	128.—
Discontulŭ	»	7—10 % pe anŭ.		

Anunțămŭ acelorŭ onorațĭ cetitorĭ, carĭ vorŭ bine voi a se aboná la fóia nóstră de aicĭ încolo, că avemŭ încă în reservă numerĭ dela începutulŭ anului 1885, prin urmare potŭ sĕ aibă colecțiunea completă.

Administrațiunea »Gazetei Transilvaniei.«

Mersulŭ trenurilorŭ

pe inia **Predealŭ-Budapesta** și pe linia **Teiușŭ-Aradŭ-Budapesta** a căilei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ accelerat	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Bucurescĭ	7.15	—	—	—
Predealŭ	1.09	—	—	9.50
Timișŭ	1.33	—	—	10.15
Brașovŭ (	2.06	—	—	10.50
(	2.16	6.30	5.45	
Feldióra	2.44	7.09	6.28	
Apatia	3.03	7.41	7.07	
Agostonfalva	3.18	8.09	7.42	
Homorodŭ	3.51	8.53	8.51	
Hașfaleu	4.51	10.18	10.52	
Sighișóra	5.11	10.55	11.56	
Elisabetopole	5.39	11.36	12.43	
Mediașŭ	6.00	12.11	1.23	
Copsa mică	6.29	12.35	2.07	
Micăsasa	—	12.54	2.27	
Blașiu	7.02	1.29	3.06	
Crăciunelŭ	—	1.45	3.22	
Teiușŭ	7.38	2.26	4.15	
Aiudŭ	7.55	2.48	4.44	
Vințulŭ de susŭ	—	3.12	5.10	
Uióra	—	3.19	5.19	
Cucerdea	8.24	3.36	5.47	
Ghirisŭ	8.48	4.10	6.38	
Apahida	—	5.39	8.51	
Clușiu (	10.08	5·59	9.18	
(	10.18	6.28	8.00	
Nedeșdu	—	6.54	8.34	
Ghirbĕu	—	7.10	8.59	
Aghirișŭ	—	7.25	9.35	
Stana	—	7.49	10.16	
Huiedinŭ	11.33	8.11	11.04	
Ciucia	12.06	8.52	12.17	
Bucia	—	9.11	12.47	
Bratca	—	9.29	1.21	
Rév	12.25	9.52	2.05	
Mező-Telegd	1.11	10.27	3.08	
Fugyi-Vásárhely	—	10.46	3.39	
Várad-Velințe	—	10,56	3.55	
Oradia-mare (	1.49	11.04	4.06	
(	1.54	11.14	7.30	
P. Ladány	3.14	1.47	11.05	
Szolnok	5.10	4.40	2.37	
Buda-pesta	7.30	7.44	6.40	
Viena	2.00	6.20	2.00	

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ accelerat	Trenŭ omnibus
Viena	8.25	8.35	3.30	8.00
Budapesta	8.00	6.55	9.45	2.47
Szolnok	11.24	10.55	12.18	6.36
P. Ladány	2.01	2.04	1.59	10.09
Oradea mare (	4.11	5.13	3.20	
(	4.21	9.37	3.25	
Várad-Velencze	4.29	9.45	—	
Fugyi-Vásárhely	4.40	9.59	—	
Mezö-Telegd	5.02	10.28	3.56	
Rév	5.46	11.41	4.31	
Bratca	6.09	12.15	—	
Bucia	6.28	12.48	—	
Ciucia	6.52	1.48	5.28	
Huiedin	7.32	3.21	6.01	
Stana	7.51	3.54	—	
Aghiriș	8.12	4.34	—	
Ghirbĕu	8.24	4.52	—	
Nedeșdu	8.38	5.11	—	
Clușiu (	8.57	5.40	7.08	
(	9.23	6.00	7.18	
Apahida	9.50	6.29	—	
Ghiriș	11.15	8.14	8.29	
Cucerdea	12.04	9.49	8.53	
Uióra	12.12	9.58	—	
Vințulŭ de susŭ	12.19	10.07	—	
Aiudŭ	12.45	10.42	9.17	
Teiușŭ	1.15	11.32	9.40	
Crăciunelŭ	1.44	12.03	—	
Blașŭ	2.00	12.24	10.12	
Micăsasa	2.34	12.43	—	
Copșa mică	2.52	1.22	10.45	
Mediașŭ	3.27	2.24	11.07	
Elisabetopole	4.01	3.06	11.29	
Sigișóra	4.50	4.17	12.15	
Hașfaleu	5.08	4.51	12.30	
Homorod	6.47	7.07	1.32	
Agostonfalva	7.36	8.10	2.04	
Apatia	8.09	8.46	2.24	
Feldióra	8.41	9.20	2.44	
Brașovŭ (	9.20	10.15	3.15	
(	—	6.00	3.25	
Timișŭ	—	6.57	4.03	
Predealŭ	—	7.32	4.28	
Bucurescĭ	—	—	10.25	

Teiușŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Teiușŭ	2.39	9.50	8.20
Alba-Iulia	3.40	10.42	9.10
Vințulŭ de josŭ	4.04	11.09	
Șibotŭ	4.35	11.43	
Orăștia	5.02	12.13	
Simeria (Piski)	5.44	1.22	
Deva	6.05	1.48	
Branicĭca	6.34	2.21	
Ilia	7.01	2.54	
Gurasada	7.15	3.09	
Zam	7.49	3.48	
Soborșin	8.32	4.37	
Bĕrzova	9.19	5.30	
Conopŭ	9.40	5.58	
Radna-Lipova	10.16	6.38	8.24
Paulișŭ	10.32	6.56	8.41
Gyorok	10.48	7.15	9.01
Glogovațŭ	11.17	7.48	9.30
Aradŭ (	12.32	8.05	9.45
(	12.00	8.45	6.10
Szolnok	4.00	2.10	7.27
Budapesta	7.44	6.40	—
Viena	6.20	—	—

Budapesta-Aradŭ-Teiușŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	8.25	8.35
Budapesta	8.00	6.55
Szolnok	11.14	12.28
Aradŭ (	3.35	5.30
(	4.00	6.20
Glogovațŭ	4.16	6.39
Gyorok	4.47	7.19
Paulișŭ	5.02	7.39
Radna-Lipova	5.25	8.11
Conopŭ	5.57	8.49
Bêrzova	6.18	9.18
Soborșin	7.11	10.27
Zam	7.48	11.18
Gurasada	8.22	11.57
Ilia	8.40	12.27
Branicĭca	9.02	12.57
Deva	9.32	1.45
Simeria (Piski)	10.12	2.58
Orăștiă	10.47	3.46
Șibotŭ	11.14	4.20
Vințulŭ de josŭ	11.46	5.06
Alba-Iulia	12.21	6.15
Teiușŭ	12.53	7.00

Aradŭ-Timișóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Aradŭ	6.00	12.30
Aradulŭ nou	6.26	12.54
Németh-Ságh	6.51	1.19
Vinga	7.28	1.50
Orczifalva	7.49	2.12
Merczifalva	8.09	2.30
Timișóra	8.58	3.15

Simeria (Piski) Petroșenĭ

	Trenŭ omnibus
Simeria	3.08
Streiu	3.45
Hațegŭ	4.33
Pui	5.19
Crivadia	6.05
Banița	6.43
Petroșenĭ	7.00

Timișóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timișóra	12.25	5.00
Merczifalva	1.16	5.56
Orczifalva	1.34	6.16
Vinga	2.04	6.50
Németh-Ságh	2.25	7.11
Aradulŭ nou	2.54	7.44
Aradŭ	3.10	8.00

Petroșenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ omnibus
Petroșenĭ	8.56
Banița	9.37
Crivadia	10.09
Pui	10.48
Hațegŭ	11.26
Streiu	12.06
Simeria	12.37

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Tipografia ALEXI, Brașovŭ.